

מתיקות השבת

י"ל ע"י ישיבת 'חיים של תורה - לובלין' פניה"ק ירושלים ת"ו
בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאווע שליט"א
תלמידו של מו"ר פוסק הדור בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מתיקות חבת ה' אל משה

בסוף פרשתנו נאמר: "וּתְדַבֵּר מִרִים וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה עַל אֹדוֹת הָאֱשֶׁת הַנְּשִׂיט אֲשֶׁר לָקַח", פֶּרֶשׁ רִשִׁי שֶׁהֵם דְּבָרוֹ אִדּוֹת כִּף שֶׁמֹּשֶׁה פָּרַשׁ מֵאַשְׁתּוֹ. וְשֶׁאֵלֶּת הַשָּׂאֵלָה, הֲרִי בְּסוֹף פְּרָשַׁת נְשֵׂא נֶאֱמָר שֶׁהַקֶּבֶ"ה הֵיךְ מְדַבֵּר עִם מֹשֶׁה "מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֹבִיִּים". וְהִנֵּה הַכְּרֹבִיִּים, פְּנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו וְסוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם, וְיִנְרָמְזִים בְּכַף עַל הַשְּׁלוֹם שֶׁבֵין אִישׁ לְאַשְׁתּוֹ, שֶׁמִּסְבִּיבִיִּים פְּנִים זֶה לְזֶה וְיִסּוֹכְכִים וְיִגְנְנִים זֶה עַל זֶה, וְאִם כֵּן, לְכֹאֲרָה מְדַע בְּמָקוֹם זֶה דְּבַר עֲמוּהוֹ, ה' בְּעוֹד שֶׁמֹּשֶׁה פָּרַשׁ מֵאַשְׁתּוֹ? עוֹד קִשְׁוֶה, כִּיִּצַד מִרִים וְאַהֲרֹן, שְׁהֵי קְרֹבִיִּים מֵאֵד לְמֹשֶׁה רַבְּנוֹ, וְכִשְׁלוֹ לְדַבֵּר עֲלָיו לְשׁוֹן הָרַע?

עֲמוּהוֹ, ה' בְּעוֹד שֶׁמֹּשֶׁה פָּרַשׁ מֵאַשְׁתּוֹ? עוֹד קִשְׁוֶה, כִּיִּצַד מִרִים וְאַהֲרֹן, שְׁהֵי קְרֹבִיִּים מֵאֵד לְמֹשֶׁה רַבְּנוֹ, וְכִשְׁלוֹ לְדַבֵּר עֲלָיו לְשׁוֹן הָרַע?

יְעַל עֵצֶם הַדְּבַר שֶׁהַקֶּבֶ"ה דְּבַר עִם מֹשֶׁה בֵּין שְׁנֵי הַכְּרֹבִיִּים, יֵשׁ לְהַתְבַּוֵּן מְדַע לֹא דְּבַר עֲמוּהוֹ גַם בְּבִיתוֹ, שֶׁאֲדַבְּרָה, יֵשׁ בְּכַף לְהִרְאוֹת קְרִיבָה גְדוֹלָה יוֹתֵר מִהַקֶּבֶ"ה אֶל מֹשֶׁה, וּמְדַע מֹשֶׁה הֲצָרָה לְבוֹא בְּכָל פַּעַם לְבֵין שְׁנֵי הַכְּרֹבִיִּים?

מתיקות המצוות

אֵלָּא, שֶׁלְּהַבְדִּיל בֵּין הַטְּמֵא לְטָהוֹר, מִצְוֵינוּ אֵצֶל בְּלַעַם הַרְשָׁע שֶׁהַקֶּבֶ"ה נִגְלָה אֵלָיו בְּבִיתוֹ, מִשׁוֹם שֶׁהַקֶּבֶ"ה נִגְלָה אֵלָיו בְּדֶרֶךְ אֶבְרָאִי, מִזְכֵּי לְכַבֵּד לְגַדְדֵי הָעַם, שֶׁעַל כֵּן ה' נִגְלָה אֵלָיו בְּבִיתוֹ וְלֹא זְמוֹן אוֹתוֹ לְמָקוֹם מְסֻבֵּי שֶׁשָּׁם יִתְגַּלֵּה אֵלָיו לְאַחַר הַכְּנָה מִצְדָּה פְּדָעִי, וְכִלְשׁוֹן הַפְּסוּקִים שֶׁם: "וַיִּקְרַ אֱלֹקִים אֶל בְּלַעַם", שֶׁהוּא בְּדֶרֶךְ מִקְרָה בְּלִי טוֹם הַכְּנָה מִצְדָּה בְּלַעַם לְהַתְגַּלּוֹת ה' אֵלָיו. מִה שֶׁאֵין כֵּן, אֵצֶל מֹשֶׁה רַבְּנוֹ נֶאֱמָר: "וַיִּקְרַ אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֵחָל מוֹעֵד לֵאמֹר", שֶׁהַקֶּבֶ"ה רָצָה לְכַבֵּד אֶת מֹשֶׁה בְּעֵינֵי הָעַם, לְכֵן בְּקִשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיָּבֹא בְּכָל פַּעַם לְאַהֲלֵ מוֹעֵד, כִּדִּי שִׁיְהִי נֶרֶךְ

לְכֵלֶם שֶׁהַקֶּבֶ"ה מְדַבֵּר עִמּוֹ בִּיחִדוּת, מִחֲבַתּוֹ הַגְּדוֹלָה אֵלָיו. וְהַקֶּבֶ"ה הֵיךְ מְדַבֵּר עִם מֹשֶׁה מִקֶּדֶשׁ הַקִּדְּשִׁים שֶׁהוּא מְקוֹם מְסֻבֵּי בְּיוֹתֵר, כִּדִּי לְלַמֵּד אֶת הָעַם שֶׁלֹּא דִי לַעֲסַק בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת שֶׁמֹּשֶׁה לְמַדְּנוּ בְּלִבָּד, אֵלָּא יֵשׁ לְהַעֲמִיק בְּתוֹךְ הַמְּסֻבֵּי בְּהוֹן וּלְגַלּוֹת עַל יְדֵי הַמִּצְוֹת אֶת הַמִּדּוֹת הַטּוֹבוֹת, כְּמִדַּת הַפֶּתַח הַטּוֹב לְה' וְלְבָרִיתוֹ.

מתיקות הכרובים

וְכָל דְּבַר וְדְבַר שֶׁהַקֶּבֶ"ה אָמַר לְמֹשֶׁה וְכָל מִצְוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהַקֶּבֶ"ה אָמַר לְמֹשֶׁה, הַכֵּל נֶאֱמָר "מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֹבִיִּים", כִּדִּי לְלַמֵּדְנוּ שֶׁכָּל דְּבַר וְדְבַר בְּתוֹרָה וְכָל מִצְוָה וּמִצְוָה, מְסֻבֵּי הֵיחָדִי וְלִשְׁפִּיץ שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאַשְׁתּוֹ הַרְמוּזִים בְּשְׁנֵי הַכְּרֹבִיִּים, שִׁיְהִי בֵּיתֶם מְקוֹם לְהַשְׁרָאָה הַשְּׂכִינָה, וְכֵן לְבָנֹת אֶת נֶפֶשׁ הַיְלָדִים הַרְמוּזִים בְּכְרֹבִיִּים שְׁהֵי כְּדָמַת שְׁנֵי תִינוּקוֹת - לְגַדְּלֵם לְיְרֵאת שְׂמִים וּלְתוֹרָה.

וְאַף אֵדָם לֹא הִיָּה שׁוֹמֵעַ מִה' מְדַבֵּר עִם מֹשֶׁה, וְהֵינּוּ שְׂגָם אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֹא שָׁמַע מִה' מְדַבֵּר עִם מֹשֶׁה (סְפָרִי), וַיֵּשׁ בְּכַף לְלַמֵּד כִּפּוֹה גְדוֹלָה מִדַּת הָעֲנָוָה שֶׁל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן, שֶׁאֵף עַל פִּי שֶׁהוּא שֶׁמֶשׁ בְּבִית הַמִּקְדָּשׁ עִם בְּגֵדֵי הַתְּהוֹנָה, בְּכָל זֹאת הוּא וְכָל לְסַבֵּל זֹאת שֶׁה' יְדַבֵּר עִם מֹשֶׁה וְאֵלוֹ הוּא וְשֶׁאֵר בְּצַד, וְזֹאת מֵרֵב עֲנֻתָנוֹ, שֶׁהֲרִישׁ שִׁיְתַבֵּן שֶׁה' לֹא מְרַצָּה בּוֹ וְהִיָּה נִרְצָה לְאַהֲרֹן שִׁישׁ אֲנָשִׁים רַבִּים גְּדוֹלִים מִמֶּנּוּ.

מתיקות הענוה

כְּמוֹ שֶׁאָרַע גַּם בְּחַנְכַת הַמִּזְבֵּחַ, שֶׁכָּל הַנְּשִׂאִים הַקְּרִיבֵי קְרִבָּנוֹת וְאַהֲרֹן לֹא נִצְטָנָה לְהַקְרִיב

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

נס הצלה מהפגוע האיום באלעד

אִנִּי מִשְׁמַשׁ כְּמִגִּיד שְׂעוֹר בְּכַנֵּי בְּרַק, לְאַחֲרָנָה סִפֵּר לִי אֶחָד מְשׁוּמְעֵי הַשְּׂעוֹר, ר' אֲבָרְהָם שְׁמוֹ, עַל נֶס עֲצוּם שֶׁאָרַע עִמּוֹ וְכָךְ סִפֵּר:

אִנִּי אָב לְמִשְׁפָּחָה, וְאֵף עַל פִּי שֶׁאֵנִי מַחְזִיק רַכָּב, כְּמַעֲט וְלֹא מוֹדְמֵן לִי לְקַחַת אֶת מִשְׁפַּחְתִּי לְטִילוּלִים, אֵלָּא בְּדֶרֶךְ כָּלֵל בְּנֵי בֵּיתִי לִוְחָחִים אֶת הַיְלָדִים לְגַנְהָה הַסְּמוּכָה בְּלִבָּד.

בְּשָׁנָה שֶׁעָבְרָה (תשפ"ב) בְּאֶחָד מִימֵי חֹדֶשׁ אִיָּה אֲשֶׁתִּי אָמְרָה לִי שֶׁמִּכְּוִן שֶׁמָּחַר יֵשׁ חֶפֶט בְּגוֹן שְׁבוֹ הִיא מְסַפֶּלֶת, לְכֵן זוּהִי הַזְּמַנּוֹת לְצֹאת בְּיוֹם זֶה לְטִילוּל מַעֲנֵן יוֹתֵר מִהַרְגִּיל. חֲשַׁבְתִּי עַל רַעֲיוֹן וְאִמְרַתִּי שֶׁנִּזְכַּל בְּעוֹז לִיסוּעַ מִחַר לְעִיר אֵלָּעַד, שֶׁם יֵשׁ פֶּאָרֶק יְפֵה עִם מִתְקַנֵּים טוֹבִים לְיְלָדִים, הַרְעִיוֹן הַתְּקַבֵּל וְאִכֵּן לְמַחֲרַת נִסְעֵנוּ עִם הַיְלָדִים לְפֶאָרֶק שְׁבַעִיר אֵלָּעַד.

לְמִרְבָּה הַפֶּלֶא, מִיָּד בְּהִגִּיעֵנוּ לְפֶאָרֶק, בְּנֵי בֵּיתִי הַחֲלוּ לְהַרְגִישׁ רַגְשׁוֹת פַּחַד וְחֲרָדָה, כִּךְ שֶׁלְּגַמָּא כְּאִשְׁרֵי בְּנֵי רַצָּה לְחַפֵּשׁ לְעַצְמוֹ מִתְקוֹן לְשַׁחַק בּוֹ, אֲשֶׁתִּי מַנְעָה מִמֶּנּוּ מִלְּהִתְרַחַק מִלְּמַדְרָה, וּבִקְשָׁה מִמֶּנּוּ שִׁישֵׁב לְדִינּוֹ. הַתְּפִלָּאִי מֵאֵד וְאִמְרַתִּי: עַל מַה וְלָמָּה הַחֲשֵׁשׁ הַזֶּה, הֲרִי הַפֶּאָרֶק מְלֵא בְּאֲנָשִׁים וְאֵין מִמֶּה לְפַחַד?! אֲבָל מְסַבֵּה לֹא מוּבְנָת הִיא נְשֶׁאָרָה עִם פַּחַד וְחֲשָׁשׁוֹת.

גְּמַרְתִּי בְּדַעְתִּי לְכַבֵּד אֶת אֲשֶׁתִּי וְלֹא הוֹסַפְתִּי לְטַעוֹן שׁוֹם דְּבַר נֶגֶד רַגְשׁוֹתֶיהָ וְהַיְלָדִים שֶׁחָקוּ בְּסִמּוּךְ אֲלֵינוּ. וְהוֹנָה, כְּעִבּוֹר כְּשֶׁעֲתִים, הַרְגִישְׁתִּי לְפַתֵּעַ עֲפִיפוֹת, וְשֶׁאֵנִי חֹבֵב לִישׁוֹן, לְכֵן בְּקִשְׁתִּי לְשׁוֹב עִם הַיְלָדִים הַבְּיָתָה. כִּעַת אֲשֶׁתִּי לֹא הַכְּנִיָה אוֹתִי, וְטַעֲנָה כְּנֶגְדִּי: מַה קְרָה שֶׁכָּל כִּךְ מְקַדֵּם אֶתְּךָ, עֲנֵה, הֲרִי אֶתְּךָ רְגִיל לִישׁוֹן בְּכָל יוֹם בְּסִבִּיבוֹת הַשְּׂעוֹר אַחַת עֲשָׂרָה בְּלִילָה וְקַעַת עֲדוֹן לֹא נִכְנַס הָעֵרֶב?!

לֹא יְדַעְתִּי לְהַסְבִּיר לָמָּה, אֲבָל זוּ הִיָּתָה הַמִּצְוִיאוֹת, שֶׁהַרְגִישְׁתִּי עֲפִיפוֹת שֶׁמְכַרְיָה אוֹתִי לְשׁוֹב הַבְּיָתָה לְהַתְּפַלֵּל מִעֲרִיב וְלִישׁוֹן. כִּעַת

« המשך המעשה בעמוד ד' »

פניני אגדה

• הרה"ג ר' אליהו קאהן שליט"א
משגיח דרשיבתנו •

'כבוד האדם'

אחד מקניני התורה הוא 'מתרחק מן הכבוד', ולפי זה צריך להבין את מה ששינוי 'איחורו' מקבד המכבד את הבריות, שלכאורה, מדוע התנאי מלמד את האדם כיצד להיות מקבד על ידי ש'יכבד את הבריות, הרי צריך להתרחק מן הכבוד?

אלא, ששינוי כבוד שהוא רק חיצוני, כגון שמכבדים את האדם על חקמתו, עשרו, גבורתו וכו', ומקבד כזה על האדם להתרחק, שלא יראה לאחרים את חקמתו, עשרו וגבורתו, כי בלבד מסתתרת כננה פנימית להראות לתבטויו שלקהם אין את ההצלחות שהוא זכה אליהן, ובכך הוא נכנס בגדר 'מתפבד בקלון חברו', ולכן כבוד כזה הוא מאוס, ורק המתרחק ממנו זוכה לתורה.

ומאידך ישנו כבוד שהוא מצד 'הערך', שאינו מתפנן חלילה לזלזל באחרים, אלא להפיר את ערכו ולדעת שהוא חביב בעיני ה' ובעיני הבריות, וכמו ששינוי 'חביב אדם' שנקרא בעולם, וכבוד כזה של הערקה הוא מן החל לאדם, כדי ש'יכבדו' מן שמוח וחיית להמשיך בעבודת ה', ומלמדנו התנאי ש'כדי לזכות להרגיש שהוא מקבד בעיני ה' ובריות להיות מקבד בעיני הבריות, על האדם לכבד את הבריות ולהתנהג כלפי הודלת בהערקה ובכבוד הראוי להם, וכו', במדה כנגד מדה, וכבר דווחו ויתנהגו כלפי בהערקה הראוי לו.

קרבות ודעתו של אהרן נחלשה מכה, שסבר שהנשיאים בעלי מדרגה גדולה יותר ממנו, כי חיש ש'ה' לא בוחר בו, ואף על פי שהוא נמשח לשמש בכהונה גדולה, יתכן ש'קעת ה' לא מרצה ממנו.

וייתכן שהיתה לו ראייה לכה מזה שבתחלה

הכורות היו קדושים לשמש בכהונה, ולאחר מכן ה' לקח מהם את המעלה הזאת עקב כך ש'חטאו בעגל, כך אהרן הפנה חיש שאמנם בתחלה הוא נמשח לכהונה, אבל כעת יתכן ש'ה' לא מרצה בו, מפני שהיה גרם לחטא העגל, כך שאמר לעם להביא את גזמיהם, וה' נחם אותו ואמר לו: "בהעלתך את הנחת", שלך גדולה משהלם.

מרידות התלונות

זקנים בדת

מיד הקב"ה הורה למשה להציל מרוחו על שבעים איש מזקני ישראל, ושבעים הזקנים היו השוטרים של עם ישראל במצרים, שהיו מנחמים על עם ישראל ומוכנים להיות מפנים על ידי המצרים בכדי שיקל מעל עבודת עם ישראל, שעל פו קעת ה' מצוה את משה למנות אותם לגדלה על עם ישראל, מפני שמעשיהם במצרים הוכיחו על כך שיש בהם מדת ההכנעה ושהם בעלי עין טובה על אחרים, ואם כן, הם ראויים ללמד את העם מדת ההכנעה והעין טובה, שעל ידי ממות אלו, לא יתלוננו על מה ש'נדמה להם שחסר להם.

פי העם המתלוננים התרגלו לטובו הגדול שעשה עמם ה', שאכלו מן פמדר ירסקה והקמתו, שהפון הנה נבלע באבריהם ולא הצרכו להוציא פסלת מוגופם, וכן היו מקפיים בעניי הכבוד, ולכן באו מרב הטובה להיות כפפוי טובה ולהתלונן על

"ויהי העם כמתלוננים... ותבער בם אש ה' ותאכל בקצה המחנה". המתלוננים התלוננו על משה על שהלכו במדבר שלשה ימים מבלי לנח מענוי הדרך (ש"י). ובגלל שהתלוננו, בערה אש ואכלה "בקצה המחנה", ור"י מביא שני פרושים, או שהאש אכלה את המקצים שבמחנה או שאכלה את הקצינים שבמחנה, שהם הגדולים שבעם והם שבעים הזקנים שהיו במעמד הר סיני (ע"פ שפתי חכמים ירבו בח"י).

והעם לא למדו מכה מלך ובקשו בשר וקבול, ולאחר מכן התלוננו עוד על עריות שנאסרו להם, ומשה רבנו אומר לה': "האנכי רייתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתיהו כי תאמר אלי שאהו בחיך פאשר ישא האמן את הניק", משה רבנו מרגיש שהוא לא הצליח להכניס יראת ה' פראוי בעם, והרגיש פאבא שלא הצליח לתנף את בנו ליראת ה', ומרב הצער שהיה לו מכה, הוא בקש משה למות, כמבאר בפסוקים.

מתיקות מסעותיהם של ישראל במדבר

בציור שבכותבת הגליון: רואים את עם ישראל במדבר שמפיקים את המשכן ומסיעים את כלי המשכן כשהם מקסים.

מה מלמדנו המשכן וכליו וכן מה מלמדנו שהיו מכסים אותם בזמן המסעות? ומה מלמדנו סדר המסעות שהיו ללא סדר?

על כך במאמר: 'לקחים מתוקים מפרשתנו'

בציור שלפנינו: רואים את עם ישראל חונים במדבר והמן ירד לכל אחד מחוץ לאהלו. וכן נכר המן שלא לקטו ונמס בשעת הצהרים ואת מימיו היו הבהמות שותות, ויושב עם יהודי מהמתלוננים שמספנה את גבו לטון וטוען שהוא זוכר את הדגים הטעימים ואת הקבול והאבטיחים שאכל במצרים חנם ואינו חסץ במן.

כיצד באו העם לשפל המדרגה כזה להתאונן על מתנה גדולה כפון? והיאך שבעים הזקנים יכלו להציל את העם מלהתאונן?

על כך במאמר: 'מרידות התלונות'.

פניני הלכה

• הרה"ג ר' יוסף מאנדל שליט"א ר"מ בישיבתנו •

"בהעלתך את הנרות" מדיני נרות שבת

כתב הרמב"ם (הל' שבת ה'א), שהדלקת הנר לכבוד שבת היא בכלל מצוות ענג שבת, ופסק השו"ע (סי' רס"ט) שהדלקת נר שבת אינה רשות אלא חובה, ומעקר הדיון די בגר אהד ונהניו להדליק שני נרות פנגד זכור ושמו, ועקר החיוב הוא על הנשים, מפני שמצוות בבית ועוסקות בהכנות הבית, ולכן האישה אינו רשאי לקחת את המצוה לעצמו, אלא אם כן אשתו לא נמצאת בבית, שזו היא מהות הדלקת הנרות.

החלקי הפוסקים אם מקריבים קדם ההדלקה או לאחר ההדלקה (מבוא ברמ"א), לאותם שואמרים לגבוי קדם ההדלקה, הוא משום ששכל המצוות 'מבשרד ועובר לעשייתן' ולשיטתם יש להגות גם בהדלקת הנרות, ולשיטתם לא מקבילים את השבת בברכה על הדלקת הנרות. ולאותם שואמרים לגבוי לאחר ההדלקה, הוא משום ששואמרים בברכה זו האשה מקבלת עליה את השבת ואם כן, אם מבשרד קדם ההדלקה, לא תוכל להדליק אחריה.

וכתב המשנה בדרוה, שלפי זה ביום טוב לכולי לקמא מקריבים ואחר כך מדליקים, כי מפניו שבי"ט מתר להגבוי מאש לאש, חז"רים לאחו בכלל של 'כל המצוות מקביר עליהו ועובר לעשייתן' (ולא קשיטת המ"א ע"ש).

מקנא הגר"א מוילנא ז"ע, שעל כל רגע ששדעם חוסם את פיו, זוכה לאור הגנוז ששין כל מלאך ובריה יכולים לשער.

שלמותו של משה

עמה יבן השעם לקה שיה' דבר עם משה וזקא מבין שני הפרויבים, כדי להעיד בקה שלא היה במשה שום חסרון כמה שפרש מאשתו, אלא עשה זאת על פי ה' והיה שלם במדות שבין איש לאשתו ובין אדם לחברו, כדגמת הפרויבים הסוככים זה על זה ככנפיהם.

ולא כמו אצל נדב ונביהוא, שששזננסו לקדש הקדשים בזמן שלא נשאו אשה, יצאה אש מלפני ה' והרגתם, מפניו שפאו לפני הפרויבים המלמדים לשא אשה ולכבדה, ונתעורר עליהם קטרוג על שלא נשאו אשה, אבל על משה התורה מייעדה בפרשתנו: "והאיש משה עני מאד", ומענינותו היה מתנהג בשלום ובמדות טובות עם כלם, לכן אף על פי שפרש מאשתו, הוא ראוי להקנס לפני ה' למול הפרויבים.

אותו שביא את שבעים הזקנים, כדי שישא שהוא אכן זכה להקנים דעת ה' בעם, עד שיש לו תלמידים שראויים להיות נביאים, ומצד שני ה' הראה למשה את העם המתאוננים שמתו מחמת שהם בחרו בדרך לא טובה, ובזה ה' הראה למשה שהבחירה ביד העם אם לקבל ממונו וראת שמים או לאו, וצדקים ולכו כם ופועים יפשו כלם".

הושע מוזהר על כבוד התורה

היה רק לגבי משה בלבד, ולכן אמרה אוי להן לנשותיהם של שבעים הזקנים, שפעת בעליהן יפרשו מיהן שלא בצדק.

דרגתו של משה בלבד

וכשמונים ואהרן שמועו מקה, הם החלו לדון ביניהם איה למדו את שבעים הזקנים שלא לטעות בטעות זו ואלא ילמדו ממושה רבנו לפרש מן האשה, מפני שאינם ראויים לקה, ולכן דברו ביניהם ואמרו: "תרק אף במשה דבר ה' הלא גם בנו דבר", כלומר, נלמד את השבעים זקנים שאף על פי שגם בנו ה' דבר ובנואה, בכל זאת לא פרשו, והינו שלשבעים הזקנים יש ללמד קל וחמר מאהרן הפהו וממרים הנביאה, שהם הרי בעלי מדרגה גדולה בבנואה יותר משראר הנביאים ובכל זאת ה' לא צנה אותם לפרש, אם כן, כל שפן ששבעים הזקנים אינם צריכים לפרש מנשותיהם.

"וישמע ה'", היתה תביעה בדקות על אהרן ומרים, שה' אומר להם: "ומידע לא יראתם לדבר עבדי במשה", הינו, שאין רשות כלל לדבר במשה רבנו שהיה אבי הנביאים ולדמותו אותו לנביאים אחרים, כי משה רבנו הוא כפני חמה ושבעים הזקנים לעמת משה הם רק כוכבים המאירים, והדמוי ההה בין משה אבי הנביאים לשאר נביאים כפני עצמו הוא זלזול במשה.

אופרות השתיקה

והקב"ה הקפיד מאד על דבורים אלו ונעשה מקה רעש גדול בעם ישראל, שכל העם היו צריכים להתעכב בשביל מרים שתתפרא מצרעתה והיתה בקה בוישה למרים, שכלם יודעים שהיא מצרעת בעוון לשון הרע, ואף על פי שהלשון הרע היה בדקות גדולה, לפי דרגתה הרמה של מרים, בכל זאת רצה הקב"ה לזכות אותנו וללמדנו כמה צריך להזהר מעוונות שבין אדם לחברו בכלל ומחטא הלשון בפרט.

וכמו שידוע בשם מרן החו"א זיע"א, שאם זוכה אדם לצאת מהעולם ההה רק מבלי לצער בני אדם, אשרי חלקו ושכרו רב וגדול, וכבר אמר

המן שהוא מאכל טוב ביותר של מלאכי השרת, ואמרו "מי יאכלנו בשר", ואלו שבעים הזקנים שסבלו במצרים, ידעו להעריף את הטוב שה' עשה עמהם במדבר ולא עלה על לבם להתלונן.

הבחירה חופשית

ובין שמושה רבנו טען שהוא לא הצליח להקנים דעת ה' בעם ושהעם מצרים לו, מיד ה' מצוה

כאשר אלדד ומידד התנבאו במחנה משה את יהושע מכניס, והושע אומר למשה רבנו 'כלאם, כי יהושע בן נון היה נאמן מאד למשה רבנו, וגם כאשר אלדד ומידד התנבאו על שבחו של יהושע, לא היתה ליהושע קורת רוח מקה, ולהקה, חרה אפו על דבריהם, מפניו שיש בקה בזיון למשה, ואף על פי שהיתה זו נבואה מה' ונביא שפושט נבואתו חוב מיתה, בכל זאת יהושע מקה בקה, כי היה ראוי שלא יאמרו נבואה זו "במחנה" הינו גרבים, אלא ביחידות, ומשה בענותו אמר: "ומי יתן כל עם ה' נביאים".

וצפורה אשת משה שמעה זאת שאלדד ומידד מתנבאים ואמרה מיד 'אוי לנשותיהם של אלו אם הם מתנבאים, כי עתה הם יפרשו מנשותיהן, דרך שבעלי פרש ממוני', ומקה ידעו מרים ואהרן שמושה פרש מאשתו, "ויאמרו תרק אף במשה דבר ה' הלא גם בנו דבר" ולקו על קה, ולכאורה, מידוע צפורה עצמה לא לקתה, הרי לכאורה היא התחילה בלשון הרע על בעלה הגדול והיא זאת שגומה למרים ולהארה לדבר ביניהם על משה?

אוי להן או אשריהן?

ולהבין זאת, יש להקדים ולבאר את דברי צפורה על שבעים הזקנים 'אוי להן לנשותיהן של אלו שבעליהן יפרשו מהן', הרי אם שבעים הזקנים צריכים לפרש מנשותיהם על פי ה', כמו שמושה פרש מאשתו על פי ה', הרי שלא יתכן שצפורה תאמר על קה 'אוי להן', אלא היא היתה אומרת עליהן 'אשריהן ומה טוב חלקן', שהיה הן זוכות למלאות את רצון ה' בקה שבעליהן ופרשו מהן, אלא מפניו שהיא אומרת 'אוי להן', בנדאי הסבה לדבריה היא משום שצפורה ידעה שאם בעליהן יפרשו מהן, זה יהיה שלא על פי רצון ה'.

ולפי זה יבאר, שצפורה בעצם שמחה בקה שמושה פרש ממנה, שהרי משה עשה זאת על פי ה', ונאשה גדולה כמותה שמחה בקה שבעלה מלא את רצון ה', אבל היא חפשה שפעת שבעים הזקנים שזכו לנבואה, ולמדו ממושה רבנו לפרש גם הם מנשותיהם, בעוד שאינם ראויים לקה, ורצון ה' לפרש מן האשה

אדם צריך להתנהג כמדת הבטחון וגם לעסק בהשתדלות. כי ההשתדלות אינה סותרת את הבטחון. מפיון שההשתדלות היא עצמה רצון ה' ועל כן צריך להתנהג בדרך של 'שמאל דוחה וימין מקרבת', שמצד אחד לדחות את ההשענות על שום דבר גשמי, ולדעת ששום ההשתדלות לא יכולה להועיל בלעדי ה' יתברך, ומאידך ישתדל במעשים כפי יכולתו, מפני שהו רצון ה' וכך בודאי יראה בשיעוה ה'.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם. זכנו בטבח בשמך הגדול בבטחון גמור. שרק אתה הוא מנהיג העולם וכיך מסורים לבותיהם של כל בני האדם. ואין אדם שיכול להזיק או להיטיב לנו אפילו כמלא נימה מבלעדי רצונך ויתברך. והנם שאנו מקיבים לעסק בהשתדלות כדי להשיג את מבקשנו. נעמוד בסניין שלא לטעות לחשב שעל ידי ההשתדלות נושענו חלילה, אלא נאמין באמונה שלמה שרק אתה הוא מושיענו ואתה תושיענו ותקום ותרחם ציון. כי עת לחננה כי בא מועה אמן סלה.

"ופריו מתוק לחייו"

מדוע ה' דבר עם משה רבנו מבין שני הפרדים "המלומדים על שלום בית, בעוד שמושה פרש מאשפות?"
הפתרון לחידה מונח בתוכן גיליון זה. ניתן לשלוח את התשובה לכתובת האי-מייל: 7885595@gmail.com או בהודעה קולית בקו 'קול מתוקות': 073-313-4395. בצירוף שם. כתובת וטלפון | הוויכוח מפרשת במדבר: אהרן בלומנטל. פתח תקוה. צבי לייבלר, בית שמש.

חשכות והארה

"**ויש אשר יהיה הענן מערב עד בקר... או יומם ולילה... או ימים או חדש או ימים**", הענן מספול על החשכות והערפל שיש לאדם, שלפעמים החשכות היא לזמן מועט ולפעמים החשכות היא לזמן ארוך יותר, והפסוק מלמדנו ש"על פי ה' יחננו", על פי ה' יש לאדם ישוב הדעת, "ועל פי ה' יסעו", על פי ה' נפשו של האדם לפעמים נוסעת ומטלטלת מחמת הנסיונות שבאים עליו.

"**ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ופצו איביו וינסי משאיו מפניו**", בשאדם זוכה לנסוע ולהתקדם ולהצלח, קמים עליו אויבים שרוצים להצר לו ועליו להתפלל להציל מהם.

עין טובה

ועקר הלקח מפֿרשֿתנו הוא להזהר מאד מתלונות, שאדם לא יתלונן על מה שנגררה לו כחסר לו, והדרך להציל ממקשול התלונות היא להתנהג בפקה. שידיבר דברי שבח והקרת הטוב על כל הטוב שיש לו וכך לא יבוא לכלל תלונות.

ופעמים רבות התלונות באות על ידי מדת הקנאה שבאדם, שפינון שהוא מתקנא באחרים, הוא מחפש בהם דפי ומתלונן עליהם, וכדי להציל מקנאה, אדם צריך לזכור את השפלות שלו, שבתחלתו היה ילד קטן וחסר אוזנים והיה עלול להשאיר גערום ובחסר כל, והקנ"ה רחם עליו והרים אותו מאשפתות, ואם כן, אין לו מה לקנאות במי שנגררה לו שפמליח יותר מפנו, מאחר והוא היה אמור להיות מספן ללא שום הצלחה, ואם כן, ראוי לו לשמח בטובות שגידו ולא להתקנאות באחרים על הטובות שאין גידו, וכינו שיתרחק מהקנאה, יציל מלהתלונן פמתאוננים, ואם ישפיל, ירכש אף מידת עין טובה לשמח בטובת חבריו, וכן יעם ויבשם לו בעולם הזה ובעולם הבא.

פרשֿתנו מלאה וגדושה בלקחים רבים בזה אחר זה, ונביא כאן כמה מהם:

לא לותר על המצוות

בתחלת הפרשה נכתבה פרשת 'פסח שני', וענינה הוא דהנה קרבו פסח מעלתו גדולה, שהוא היה המצוה הראשונה שנצטוו עליה עם ישראל עוד בהיותם במצרים, והיא זכרון לדורות, שהקב"ה מצילנו בכל דור תמיד מן כל אויביו, ובגלל מעלתו הגדולה של קרבן פסח, חלשה דעתם של אותם שהיו טמאים לפניש אדם ולא כלו להקריב את קרבן הפסח במועדו.

ומבאר בפסיקים, שמושה רבנו אמר להם שהוא צריך לשמע מאת ה' מה יצוה ה' לעשות להם, ועל ידם נתחדשה מצות פסח שני, ויש בקרה לקח ללמדנו. שפשאדם חותר לקים את המצוות ולא פוטר את עצמו בטענת אנס, ויכל לזכות על ידי כך למעלות עצומות, כמו שזכרו אותם שהיו טמאים, שעל ידם נתחדשה מצוה בתורה.

חיים בקדשה ובקצבה

לאחר מכן מבאר בפֿרשה כל פרשת המסעות, שבזמן המסעות היו מפיקים את המשפן, ובמדרש הגדול (תרומו) מבאר, שמשפן וכליו הם כנגד האדם, ולפי זה יבאר מה שבזמן המסעות היו מכסים את כלי המשפן, שיש בקה ללמדנו, שעל האדם לשמר את הקשר שלו עם אשפתו בסוד כמוס כסוד המשפן.

"**ויש אשר יהיה הענן ימים מספר על המשפן**", בזה מרמזת תחמה לאבלים על הנפטר ל"ע, שישבם בני אדם שימיהם בעולם הזה ספורים, "ועל פי ה' יחננו ועל פי ה' יסעו", על פי ה' אדם חזנה בעולם הזה ועל פי ה' הוא נוסע מהעולם הזה לעולם הבא, ולפי זכות נשמתו ולפי הזקיות שגידו, הקב"ה נותן לו בעולם הבא ענג רב יותר מכל תענוגות העולם הזה.

ביתי ובי הרגשות משנות שעל ידן נצלו חיינו וחי ילדינו.

הערת המערכת: הדברים נוראים ומחזקים מאד את האמונה בה' יתברך, שקל צער שיש לאדם הוא לטובתו, וכבר דרשו חז"ל על הפסוק "אודה ה' כי אנפת ב", שראוי להודות לה' על הצער שקורה לאדם, כי "ישב אפך ותנחמני", הינו, שבאשר אדם יראה שעל ידי הצער שהיה לו, הוא נצל מ'חרון אף ה', אזי הוא 'מתנחם' ומבין שראוי לו לשמח בצער שהיה לו כי הוא היה לטובתו.

יתברך בקגשות המשנים שלוו אותנו בטיול זה... עוד לפני שהגענו הביתה, קבלתי טלפון מחבר שיזע שנסעתי לאותו פארק. חברי היה נשמע מדאג מאד לשלומי, והסביר שקעת ארע פגוע איום (לא תקפי"א) בפארק שבו היינו עד לפני זמן מועט.

כפגוע הזה נרצחו ארבעה יהודים ה"ה, וכאשר ברתי, הודעתי לשמע כי אחד המקומות שבו המרצחים בצעו את זממם, ארע בדייק בסמוך לספסל שבו ישבתי יחד עם משפחתי. למשך כשבוע ימים הייתי מרגש מאד מגדל הנס העצום שגמל עמנו הקב"ה בארח פלא, שהכניס בבני

המשך מתיקות הניסים
אשתי כבדה אותי והסכימה לחזר הביתה, אלא שבדרכנו חזרה לרכב, חזרתי בי לבטי מהרצון ליסוע הביתה, כי לא רציתי בשום אפן ליסוע לאינני עיה, שכן הדבר עלול להיות סכנה ולהחשיב את הנכה כ'שופך דמים' ח"ו, אבל בסיעתא דשמיא, בעת שעלינו לרכב, הרגשתי התחדשות הכחות מעל לגדר הרגיל וידעתי שעם כחות פאלו בודאי אוכל ליסוע הביתה, וכך פתחתי בנסיעה, תוך כדי שגמרתי בדעתי שבמדה וארגיש בדרך עיפית, אעצר בצד למנוחה.
וכאן נודע הנס הגדול שעשה עמנו הבורא